

Deklarácia Svetového kongresu Rómov 2023

Svetový kongres Rómov sa konal od 15. do 17. mája 2023 v Berlíne s účastníkmi z 30 krajín z celého sveta: India, USA, Nemecko, Francúzsko, Belgicko, Kosovo, Turecko, Poľsko, Srbsko, Bulharsko, Rumunsko, Dánsko, Švédsko, Bielorusko, Slovensko, Spojené kráľovstvo, Česká republika, Macedónsko a mnoho ďalších, kvôli riešeniu naliehavých problémov, ktorým čelia rómske komunity na celom svete. Zameranie bolo súčasná situácia Rómov: celosvetová diskriminácia, situácia rómskych utečencov a hrozba pre komunitu kvôli nárastu pravicového extrémizmu. Diskusia o stave pohybu Rómov bola obzvlášť intenzívna. Kongres bol streamovaný po celom svete online, čo umožnilo tisícom ľuďom sledovať prezentácie a diskutovať na sociálnych sieťach. Dohodlo sa, že musíme trvať na našej sebaidentite ako národa, odmietanie kategorizácie ako etnickej menšiny.

Diskusie sú naliehavo potrebné, pretože sa nachádzame v núdzovej situácii. Napriek prebiehajúcej boju proti diskriminácii, rasizmu a protirómskemu prístupu, sa to naďalej deje a rastie na celom svete. Vojna na Ukrajine predstavuje veľkú hrozbu nielen pre Rómov na Ukrajine, ale aj pre naše komunity v krajinách, kde hrozí, že sa vojna rozšíri. V týchto krajinách žije mnoho Rómov a práve v týchto krajinách, ktoré majú malú štátnu ochranu a majú vysokú úroveň štrukturálnej a inštitucionálnej diskriminácie.

Rómovia neokupujú územia, nepáchajú teroristické útoky, nevedú vojny a presadzujú emancipáciu nenásilnými prostriedkami.

Napriek tomu patríme medzi najnenávidenejších ľudí. Preto sme sa rozhodli, že už nebudeme opakovať chyby, najmä v súvislosti s minulými a súčasnými vojnami a konfliktmi. Rómovia nedostali potrebnú ochranu ani ako vojnoví utečenci.

Transformačné procesy po skončení studenej vojny zvýšili sociálno-ekonomické vylúčenie, diskrimináciu a marginalizáciu Rómov v mnohých krajinách. Vzostup nacionalizmu a iných reakčných ideológií urobil z Rómov obetných baránkov. Vojny v Juhoslávii zanechali mnohých Rómov bez domova. Oni dodnes žijú v diaspóre.

Oznámená bola aj zabudnutá vojna v Sýrii. Skutočnosť, že komunita Dómov, Rómovia z Blízkeho východu, boli vysídlení touto vojnou, zostáva nepoznaný.

Najmä štrukturálna a inštitucionálna diskriminácia sa často neuznáva alebo sa dokonca ignoruje vo všetkých Európskych krajinách. Rasovo motivované násilie je vážnym problémom v mnohých krajinách. Pravicový extrémizmus a pravicový populizmus v politike a spoločnosti ohrozuje rómske komunity v celej Európe.

Nemôžeme strácať čas. Svetovým kongresom Rómov sme vytvorili platformu, kde každé dva roky sa budeme stretávať, aby sme informovali rómske obyvateľstvo na celom svete o súčasnej situácii, aby sme čelili súčasnej politike a diskutovali o stratégiách, štruktúrach a požiadavkách. Všeobecná reforma rómskej politiky je nutná.

Týmto deklarujeme nasledovné potreby a požiadavky na zabezpečenie lepšej budúcnosti pre rómsky národ:

V oblasti práv a spravodlivosti:

- prijať vhodné opatrenia na uznanie a zmierenie genocídy Rómov v celej Európe počas druhej svetovej vojny;
- uznanie 13. júna za pamätný deň Rómov vyhostených z Kosova v 1999; nastoliť otázku o majetku Rómov, ktorý im bol ukradnutý počas a po vojne v Kosove; odškodnenie za zničené rómske domy; náhrada škody za ujmy, trpeli tým, že boli nútení odísť do táborov otrávených olovom;
- vypracovať zjednodušený postup prijímania Rómov hľadajúcich útočisko vo vojnových oblastiach; Rómovia bez dokladov musia mať rovnaké práva ako Rómovia s dokladmi.

- zabezpečiť postavenie ochrany Rómov, ktorí hľadajú útočisko pred pogromami, či už štátnymi alebo neštátnymi prenasledovaniami, ako aj štrukturálnou a inštitucionálnou diskrimináciou.
- pracovať na vytvorení zákonov proti protirómskemu prístupu a iných pozitívnych legislatívnych zmien, vrátane vykonávania existujúcich antidiskriminačných právnych predpisov
- vytvárať tímy na monitorovanie štrukturálnej, inštitucionálnej a individuálnej diskriminácie, ako aj trestných činov z nenávisti voči Rómom;
- zásah proti všetkým takýmto trestným činom proti Rómom;
- podporovať právne a sociálne poradenstvo špecializované na ochranu a zastupovanie práv Rómov a pracovať proti antirómskemu prístupu vo všetkých krajinách.

V oblasti zvyšovania informovanosti a podpory solidarity:

- presadzovať vytvorenie tímov na vzdelávanie pracovníkov vo verejných inštitúciách a medzinárodných organizáciách proti diskriminácii a protirómskemu prístupu;
- zvýšiť informovanosť väčšinového obyvateľstva o vyváženom podávaní správ o Rómoch, bojovať proti stereotypom o Rómoch a podporovať kultúrne porozumenie;
- vytvoriť rómsku mediálnu sieť, ktorá spája médiá z Európy a podporuje
- spoluprácu s rómskymi médiami na posilnenie rómskej komunity
- sieť by mala podporovať profesionalizáciu rómskych médií, presadzovať rozmanitosť
- spravodajstvo a nabádanie všeobecných mediálnych organizácií, aby informovali o rómskych výzvach a podporovali vzájomné porozumenie;
- prehĺbiť rómsku solidaritu a posilniť kultúrne vzťahy s Indiou a Blízkym východom;
- prijať opatrenia na zvýšenie informovanosti o solidarite medzi Rómami a nerómskym obyvateľstvom vrátane, posilnenie demokracie a aktivizmu.

V oblasti politických zmien:

- podporovať politickú účasť Rómov v Organizácii Spojených národov a jej agentúrach v rámci Európskej únie a ostatných regionálnych a medzinárodných orgánov;

- propagovať Rómov ako aktívnych členov politickej scény vrátane ich účasti na posilňovaní demokracie a demokratických procesov;
- podporovať antidiskriminačné opatrenia vo vzdelávaní, zamestnaní a bývaní; Zameranie musí byť na znižovaní štrukturálnej a inštitucionálnej diskriminácie
- podporovať politické zastúpenie: verejné inštitúcie by mali zabezpečiť, aby Rómovia boli primerane zapojení do politických rozhodovacích procesov. Podporovať rómskych lídrov, zastúpenie v parlamentoch a vládach, vytvárať mechanizmy pre rómske záležitosti;
- vytvoriť stále zastúpenie rómskeho národa v Bruseli založené na transparentných štruktúrach; úrad je zodpovedný za medzinárodné vyšetrovanie a núdzové situácie Rómskej komunity, aj komunikácia a vykonávanie lobistickej činnosti;
- založiť európsku politickú rómsku stranu, ktorá by zastupovala záujmy Rómov na Európskej úrovni.

Sme jednotní v našom záväzku chrániť práva rómskeho národa, podporovať blahobyť, a zabezpečiť rovnosť rómskych jednotlivcov na celom svete. Budeme sa snažiť zabudnúť na pasívne postoje. Musíme spojiť sily a navzájom sa podporovať. Zaväzujeme sa, že sa postavíme za potreby všetkých Rómov, a tým prevezmeme zodpovednosť za našu vlastnú budúcnosť. Potrebujeme silné a podporné štruktúry v našej komunite. Pre našu generáciu a budúce generácie.

Berlín, 17. mája 2023

**Kofinanziert von der
Europäischen Union**

Von der Europäischen Union finanziert. Die geäußerten Ansichten und Meinungen entsprechen jedoch ausschließlich denen des Autors bzw. der Autoren und spiegeln nicht zwingend die der Europäischen Union oder der Europäischen Exekutivagentur für Bildung und Kultur (EACEA) wider. Weder die Europäische Union noch die EACEA können dafür verantwortlich gemacht werden.